

Оса Ларшон

ПОГЪЛНАТАТА ОТ ЗЕМЯТА КРЪВ

Оса Ларшон

Погълнатата от земята кръв

Превод от шведски: *Ева Кънева*

ИК „ЕМАС“

Åsa Larsson

DET BLOD SOM SPILLTS

© 2004, Åsa Larsson

Published by Agreement with Ahlander Agency

Оса Ларшон

ПОГЪЛНАТАТА ОТ ЗЕМЯТА КРЪВ

Превод: *Ева Кънева*

Оформление на корицата: *Живко Петров*

© ИК „ЕМАС“

Всички права запазени!

Защото ето. Господ излиза от жилището Си
да накаже жителите земни за тяхното беззаконие,
и земята ще открие погълнатата от нея кръв
и вече няма да скрие своите убити.

Исаия 26:21¹

И съюзът ви със смъртта ще се унищожи,
и договорът ви с преизподнята не ще устои.
Кога мине всепоражаващият бич,
вие ще бъдете отъпкани.
Щом той мине,
ще ви хване;
а той ще ходи всяка заран,
денем и нощем,
и само слухът за него ще внушава ужас.

Исаия 28:18-19

¹ Всички цитати в книгата са от превода на Библията от 1925 г., издание на Светия синод. – Бел. прев.



Петък, 21 юни

Петък, 21 юни

ЛЕЖА НА ХЪЛБОК ВЪРХУ КАНАПЕТО в кухнята. Не мога и не мога да заспя. В разгара на лятото нощите са бледосини и не ти дават мира. След малко стенният часовник над мен ще удари един часà. В тишината ритмичното потракване на махалото се усилва.

Раздробява всяко изречение. Всеки опит за логически издържана мисъл. На масата е писмото от онази жена.

Мирувай, казвам си наум. Лежи си кротко и заспивай.

Сещам се за Трая – оня женски пойнтер, дето гледахме, когато бях дете. Все не я свърташе. Въртеше се като шугава из кухнята и място не си намираще, а ноктите ѝ потракваха нервно по лакирания паркет. През първите ѝ месеци у дома все я държахме в клетка, та да се усмири. Командите „седни“, „на място“, „легни“, „кротко“ непрекъснато огласяха къщата.

В момента състоянието ми донякъде напомня нервността на Трая. В гърдите ми дебне напрегнато куче – едва се сдържа да не скочи при всяко цъкване на часовника. При всяко мое вдишване. Но кучето в мен, натегнато като пружина, не е Трая. Трая искаше само да се разхожда напред-назад. Да потича и така да облекчи напрежението в

тялото си. Това куче е друго. То отвръща глава от мен, опитам ли се да го погледна. Крои нещо лошо.

Ще се опитам да заспя. Не е зле някой да ме заключи. Например, в клетка в кухнята.

Ставам и поглеждам през прозореца. Минава един и петнайсет. Светло е като ден. Източените сенки на старите борове покрай оградата се простират дълги-дълги към къщата. Оприличавам ги на ръце. Мъртвешки ръце, протегнали се от гробовете и посягащи да ме сграбчат. Писмото продължава да лежи върху кухненската маса.

В мазето съм. Вече е два без двайсет и пет. Кучето вътре в мен е на крак. Препуска из покрайнините на здравия ми разум. Опитвам се да го повикам. Не искам да го следвам из неотъпканите пушинаци, където не е стъпвал човешки крак. Главата ми е празна. Ръката ми посяга и откача разни предмети от стената. За какво са ми? Дърводелски чук. Шлосерски чук. Кози крак. Верига.

Ръцете ми натоварват всичко това в багажника на колата. Чувствам се, все едно подреждам пъзел, но още не знам каква картина ще се получи накрая. Качвам се в колата и чакам. Мисля за жената и за писмото. Вината е нейна. Тя ме докара до това умопомрачение.

Шофирам. Върху арматурното табло има часовник. Чертички без смисъл. Пътят извежда извън времето. Пръстите стискат волана до болка. Ако катастрофирам, ще се наложи да отрежат волана с трион и да ме погребат с него. Но аз няма да катастрофирам.

Спирам колата на стотина метра от брега, където тя държи лодката си. Слизам до реката. Блещукаща и неподвижна, тя ме очаква. Под лодката се чува тихо бълбу-

кане. Слънцето танцува във водата, набраздена от пъстърва. Рибата е изплувала да похапне какавиди. Около мен се тълпят рояци комари. Жужат около ушите ми. Кацат близо до очите ми, по тила ми и смучат кръв. Не им обръщам внимание. Някакъв звук ме кара да се обърна. Ето я. Стои едва на десет метра от мен. Устата ѝ се отваря и оформя думи. Аз обаче не чувам нищо. Ушите ми са запечатани. Тя присвива очи. Върте припламва яд. Правя две колебливи крачки напред. Все още не знам какво искам. Намирам се в измерение извън всякакъв здрав разум и съзнателност.

Тя вижда козия крак в ръката ми. Устата ѝ се разтваря. Присвитите очи се отпускат. Едносекундна изненада. После – страх.

Сякаш чак сега виждам козия крак. Ръката ми побелява, стиснала стоманата. И изведнъж кучето се завръща. Огромно е. Лапите му наподобяват копита. Козината настръхва от тила до опашката. Озъбва се. Ще ме лапне на един залък. После ще глътне и жената.

Приближавам се до нея. Тя се визира като омагьосана в козия крак. Първият удар се стоварва точно над слепочочието. Коленича до нея и допирам буза до устата ѝ. Лъхва ме топъл дъх. Значи, имам още работа. Кучето се нахвърля обезумяло срещу всичко, изпречило се на пътя му. Ноктите разкъсват земята. Зейват рани. Вилнея. Беснея из селенията на умопомрачението.

И тръгвам с по-широки крачки.

Пиа Свони, клисарка в църквата в Юкасийерви, пуши в двора на къщата – една от няколко, долепени в плътна редица. Обичайно държи цигарата по женски маниер: между показалеца и средния пръст. Този път обаче я е хванала с три пръста. Не е същото. Наближава Мидсомар¹. Сигурно това е причината. По това време на годината, в края на юни, човек го прихващат разни налудничавости. Не можеш да спиш. Нямаш и нужда от сън. Нощта шепти и те примамва. Дърпа те и щещ, не щещ, излизаш навън.

Горските нимфи си обуват нови пантофки от най-фина брезова кора. Надпреварват се коя ще е най-пременена и най-красива. Увлечени до самозабрава, танцуват и се носят из ливадите въпреки вероятността покрай тях да мине кола. Протриват си подметките, докато по-малките нимфи се спотайват, притулени между дърветата, и ги гледат изумени.

Пиа Свони притисва цигарата към дъното на захлупената саксия, която ѝ служи за пепелник, и пуска угарката

¹ Мидсомар – празникът на лятното слънцестоене. Понашему Еньовден. – Бел. прев.

в дупката. Внезапно ѝ хрумва да се спусне с велосипед до църквата в Юкасейрви. Утре там ще се извърши бракосъчетание. Пиа вече е подредила и украсила подобаващо, но сега си наумява, че ще е хубаво да сложи на олтара голям букет цветя от поляната зад гробището. Там растат планински божури, лютичета и пурпурен горски здравец в облак от бял горски азмацук. А покрай пътя шепти незабравка. Пиа пхва мобилния телефон в джоба си и си обува маратонките.

Среднощното слънце огрява двора. Слабата светлина пада през оградата и дългите сенки на летвите превръщат затревената площ в домоткана черга на резедави и тъмнозелени райета. Ято разлудували се дроздове вдига врява в клоните на една бреза.

Целият път до Юкасейрви се точи по нанадолнище. Пиа върти педалите и сменя скоростите. Движи се със стремглава бързина. И без каска. Косата ѝ се развява. Все едно се връща в детството, когато, четиригодишна, се люлееше на люлка, направена от автомобилна гума; все по-силно и по-силно, докато не я обземеше чувството, че ще се превърти около горния лост.

Пиа минава през селцето Каупинен. От местен двор няколко коня я гледат глуповато. Пресичайки моста над река Торне, Пиа вижда две хлапета да ловят риба с изкуствена муха малко по-надолу по течението.

Пътят върви успоредно на реката. Юкасейрви спи. Пиа минава покрай туристическия район и гостилницата, покрай старата бакалия и грозното читалище; покрай сребристите дървени стени на музея и белите воали мъгла, стелещи се над моравата пред оградата от дървени колове.

Далече нататък, в самия край на пътя, се намира дър-

вената църква в червено – онова специално, тъмночервено, фалунско червено, дето се получава от медната руда във Фалун. От битумните керемиди на покрива се носи миризма на прясна смола.

Камбанарията е лепната към оградата. За да влезеш в църквата, минаваш през камбанарията, а павирана пътека те отвежда до стълбище към храма.

Синята врата на камбанарията зее широко отворена. Пиа слиза от колелото и го подпира на оградата.

Трябва да е затворена, мисли си тя и бавно приближава.

Нещо прошумолява в нискостеблените брези вдясно от пътеката, надолу към дома на свещеника. Сърцето ѝ се раздумква, тя застива и се ослушва. Я стига се е стряскала. Някакво си прошумоляване. Сигурно е катерица или полска мишка.

И задната врата на камбанарията е отворена. Оттам Пиа вижда, че и вратата към църквата е отворена.

Сега вече сърцето ѝ блъска направо лудешки. Напълно възможно е Суне, ключарят, да е забравил вратата към камбанарията: все пак утре е празникът Мидсомар, а това, както вече се каза, хората не са съвсем на себе си. Но не и вратата към църквата. Това я подсеца как преди две години младежи разбиха прозорците на църквата в центъра на Кируна и хвърлиха вътре запалени парцали. А какво ли се е случило сега? Пред очите ѝ се редят потреващи картини от поругания храм. Олтарното пано, напръскано със спрей и урина. Дълги резки от нож по пряснобоядисаните църковни скамейки. Най-вероятно са се вмъкнали през прозорец, а после са излезли, отваряйки вратата отвътре.

Пиа тръгва към вратата на църквата. Върви бавно. Ослушва се бдително на всички страни. Как се стигна до-

тук? На момчетата на тази възраст подхожда да се вълнуват от момичета и от тунинговане на мотопеди. Как тийнейджъри се превърнаха в подпалвачи на храмове и биячи на хомосексуалисти?

Прекосява преддверието и спира. Застава под галерията, където са разположени органът и хорът. Понеже е много ниско, там по-високите миряни се движат по принуда приведени. В църквата е тихо и сумрачно, но всичко изглежда наред. Христос, Лестадиус¹ и лапландката Мария² греят неопетнени от олтара. И въпреки това нещо я смущава. Нещо не е наред.

Под църковния под лежат осемдесет и шест трупа. Почиват в мир в гробовете си. Обикновено не мисли за тях. Но сега усеща как безпокойството им се надига през пода и пронизва стъпалата ѝ по-остро от игли.

Какво ви става? – чуди се тя.

Пътеката между редовете със скамейки е постлана с червен килим. В края на галерията за хора, където таванът се открива нагоре, върху килима лежи нещо. Пиа се навежда.

Камъче, мисли си първоначално. Бяло камъче.

Вдига го с два пръста и тръгва към ризницата³. Врата-

¹ Ларш Лестадиус (1800-1862) – шведски проповедник, основоположник на тъй нареченото лестадианство – духовно движение; бележит ботаник, писател и заклет противник на алкохола. – Бел. прев.

² Мила Клементсдотир – лапландска девойка, известна като лапландката Мария. Срещата на Лестадиус с нея е повратна точка за религиозните му виждания: започва с още по-силен плам да клейми греховния живот, употребата на спиртни напитки и светските увлечения. – Бел. прев.

³ Ризница – помещение в храма, където се съхранява богослужебното облекло и църковната утвар. – Бел. прев.

та обаче е заключена и Пиа се обръща, за да се върне по пътеката между скамейките. Застава до олтара и поглежда долната част на органа. Почти изцяло е скрит зад отвесната дървена преграда, която се спуска от тавана и закрива една трета от височината му. Но Пиа все пак вижда долната част на органа. Там висят два крака.

Първата ѝ мисъл се задържа за секунда: някой се е вмъкнал в църквата и се е обесил. Пиа се ядосва. Бива ли такова кошунство. После обаче спира да мисли. Хуква по пътеката, подминава дървената преграда и вижда тяло: виси пред тръбите на органа и саамския символ на слънцето.

Тялото е вързано с въже. Не, не с въже. С верига. С дълга желязна верига.

Чак сега Пиа забелязва тъмните петна по килима, където намери камъчето.

Кръв? Възможно ли е да е кръв? Навежда се.

И ѝ просветва. Камъчето между пръстите ѝ не е ни какво камъче. Това е парче от зъб.

Изправя се рязко. Пуска бялото парченце. Направо го хвърля като опарена.

Измъква телефона си от джоба и набира 112.

Отсреща вдига диспечер с подчертано младежки глас. Докато отговаря на въпросите му, Пиа яростно дърпа вратата към галерията за органа. Заключена е.

– Заключена е – докладва му тя. – Не мога да се кача.

Хуква обратно. Няма ключ за вратата към галерията, но ще се опита да разбие ключалката. С какво например?

Диспечерът се мъчи да привлече вниманието ѝ. Съветва я да изчака отвън. Помощта е на път, уверява я.

– Милдред Нилсон – казва Пиа. – Провесената е Милдред Нилсон. Тя е свещеничка в църквата. Божичко, на какво прилича само!

– Излязохте ли навън? – пита младият диспечер. – Наблизо виждат ли се хора?

Съгласно указанията му Пиа излиза на стълбите пред входа. Обяснява му, че наоколо не се мярка жива душа.

– Не затваряйте – настоява диспечерът. – Останете на линия. Помощта пътува към вас. Не влизайте повече в църквата.

– Може ли да си запаля цигара?

Позволява ѝ. И цигара, и да остави телефона на стълбите.

Пиа сяда на площадката. Телефонът лежи до нея. Пуши и се удивява колко спокойна и събрана се чувства. Цигарата обаче гори много лошо. По едно време забелязва, че я е запалила откъм филтъра. След седем минути чува далечен вой на сирени.

Погубили са я, мисли си Пиа.

И ръцете ѝ започват да треперят. Цигарата подскача между пръстите ѝ.

Негодниците му с негодници. Погубили са я.



Петък, 1 септември

Петък, 1 септември

РЕБЕКА МАРТИНСОН СЛЕЗЕ от водното такси и погледна към хотел „Имението Лидьо“. Следобедното слънце озаряваше светложълтата фасада, украсена с бяла дърворезба. Обширният двор гъмжеше от народ. Няколко чайки смехурки, появили се изневиделица, креснаха над главата ѝ. Настойчиво и дразнещо.

Откъде я вземате тази енергия, помисли си тя.

Даде на шофьора твърде щедър бакшиш. Компенсация, задето отговаря едносрично на опитите му да завърже разговор.

– Май се очертава голям купон. – Той посочи хотела.

Всички служители на кантората се бяха изсипали там. Близо двеста души бърбеха на неангажиращи теми. Събираха се по групички, после някои се откъсваха и продължаваха да търсят друга компания. Ръкостискания и целувки по бузата. Изнесоха няколко големи грила. Неколцина облечени в бяло сервитьори подредиха прибори и чинии върху дълга маса, застлана с ленена покривка. Сновяха между кухнята на хотела и дългата маса – с комично високите си готварски шапки наподобяваха бели мишки.

– Да – отвърна Ребека и нарами чантата си от изкуст-

вена кожа с крокодилска щампа. – Е, и по-лоши неща съм успявала да преживея.

Шофьорът се засмя и потегли. Носът на лодката се издигна над водата. Черна котка се изниза безшумно от пристана и изчезна във високата трева.

Ребека тръгна. Островът изглеждаше изморен от лятото. Изпотъпкан, пресушен, захабен.

Ето тук са се разхождали, помисли си тя. Всички онези семейства с деца и одеяла за пикник; всички онези добре облечени, подпийнали туристи от корабчетата.

Тревата беше крехка и пожълтяла. Дърветата – прашни и жадни. Тя ясно си представяше какво е положението в гората. Под храсти черни боровинки и стръкове папрат се издигат купчини от бутилки, кенчета от бира, използвани презервативи и човешки изпражнения.

Пътеката нагоре към хотела беше твърда като бетон. Приличаше на напукания гръб на праисторически гущер. Самата Ребека се чувстваше като гущер. Току-що кацнал на земята с космически кораб. Облечен в човешки костюм и поел към бойното си кръщение: имитация на човешко поведение. Наблюдаваш околните и правиш като тях. Надяваш се дегизировката да не се разтвори и да те издаде.

Ето, почти стигна до двора.

Горе главата, каза си наум. Ще се справиш.

След като уби онези трима души в Кируна, тя продължи да работи за адвокатска кантора „Майер и Дицингер“. Въобразяваше си, че върви добре, но всъщност положението беше отчайващо. Уж не мислеше за кръвта и за телата. Връщайки лентата назад към времето отпреди да излезе в болничен, не се сещаше да се е затормозявала с травматични спомени. Работя усилено, мислеше си. А на практика прехвърляше документи от една купчина в дру-

га. Спеше лошо и беше постоянно разсеяна. Сутрин ѝ отнемахме цяла вечност да се приготви и да се замъкне в кантората. Катастрофата я издебна в гръб. Така и не я усети, преди да я връхлети. Ставаше дума за най-обикновен случай на сливане и придобиване. Клиентът се интересуваше какво предизвестие се изисква според договора за наем на помещение. Ребека изстреля отговор напосоки. Папката с всички договори се намираще точно под носа ѝ, но тя изобщо не вникна в написаното вътре. Клиентът – френска фирма за електронна търговия – внесе в съда иск за обезщетение.

Ребека още си спомняше как Монс Венгрен, шефът ѝ, я погледна иззад бюрото. Ален като кръв. Тя поиска да подаде молба за напускане, но той не се съгласи.

– Ще съсипеш имиджа на кантората. Всички ще решат, че сме те принудили да си тръгнеш; че обръщаме гръб на наш служител с психични... със здравословни проблеми.

Същия следобед тя излезе от кантората с олюляващи се крачки. Докато стоеше в есенния сумрак на улица „Биргер Ярл“, сред светлините от профучаващите покрай нея луксозни автомобили, от изкусно аранжираните витрини на магазините и на питейните заведения до „Стюреплан“¹, я обзе остро нежелание да се върне в „Майер и Дицингер“. Усети, че иска да се махне възможно по-далече от тях. Но стана друго.

Наложи се да излезе в болнични. Първо удължаваха срока с по една седмица. После – с по месец. Лекарят я

¹ Площад „Стюреплан“ в Стокхолм се смята за център на модерния столичен живот. Със своите емблематични нощни заведения, хитови ресторанти и луксозни бутици „Стюреплан“ е сред любимите места на шведския хайлайф. – Бел. прев.

посъветва да се отдаде на занимания, които ѝ доставят удоволствие. Ако работата ѝ е приятна, да ходи на работа.

След драматичните събития в Кируна клиентелата на кантората нарасна главоломно. Вестниците не разкриха самоличността на Ребека, но името на кантората редовно се появяваше в медиите. И резултатите не закъсняха. В „Майер и Дицингер“ заваляха обаждания от желаещи да ги представлява „онази жена, дето беше на север в Кируна“. Получаваха стандартния отговор, че кантората е готова да им предложи по-опитен адвокат по наказателни дела, но ако много настояват, въпросната адвокатка ще присъства на делото като помощник. По този начин кантората се намърда в знакови съдебни процеси, попаднали в центъра на медийното внимание. През този период станаха две групови изнасилвания и едно убийство с цел грабеж. Лъсна и крупна корупционна схема.

Съдружниците в кантората предложиха Ребека да продължи да присъства на делата в съда, макар официално да се води в болнични. Все пак ставаше дума за ангажимент веднъж на няколко седмици. Тъкмо ще остане в курса на събитията. Никой не я караше да се подготвя. Беше достатъчно да присъства. Но само при желание от нейна страна, разбира се.

Тя се съгласи, защото не виждаше друг избор. Дискредитира кантората, навлече им солено обезщетение и по нейна вина изгубиха клиент. Не вървеше да откаже. Чувстваше се задължена, затова кимаше и се усмихваше.

В дните с ангажимент да присъства на съдебни заседания пряко сили се измъкваше от леглото. Обикновено обвиняемите привличат върху себе си вниманието на съдията и на съдебния състав, но сега Ребека се превръщаше в най-голямата атракция на цирка. Тя забождаше поглед в масата отпред и ги оставяше да я зяпат. Хулигани,